

31 בינואר 2017

לכבוד,

ד"ר אביחי מנדלבליט

היועץ המשפטי לממשלה

בפקס: 02-6467001

שלום רב,

דחוף ביותר!

הנדון: פתיחה בחקירה פלילית כנגד השר גלעד ארדן בגין הסתה לגזענות

הרינו לפנות אליך ולבקשך להורות באופן מיידי על פתיחה בחקירה פלילית כנגד השר לביטחון פנים גלעד ארדן, בגין התבטאויות שהשמיע במספר הזדמנויות בעת האחרונה מהן עולה הסתה ברורה כנגד הציבור הערבי בעלילת הדם שכונתה "אינתיפאדת הצתות", כמו גם בנוגע לתקרית האלימה שגבתה חיי אדם בהריסת הכפר הבדואי אום אל חיראן בשבוע שעבר. התבטאויותיו של השר ארדן, אשר כללו אף הסתה כנגד מנהיגי הציבור הערבי, פוגעות פגיעה קשה בתדמיתו של הציבור הערבי במדינה בכלל ובנציגיו בפרט, ומעלות חשד רציני לביצוע עבירות בגין הסתה לגזענות כנגד האזרחים הערבים. הכל כפי שיפורט להלן:

גל השריפות

1. בתאריך 25.11.2016, ועוד בתחילת גל השריפות שחרך את הארץ, מיהר השר לביטחון פנים לפרסם בעמוד הפייסבוק שלו פוסט שבו הוא מכריז כי מאחורי גל הדליקות עומד מניע לאומני והורה לצוד אחרי "המסיתים להצתות" בפייסבוק, תוך שהוא מכנה את גל השריפות כ"טרור היחידים", כלהלן:

"בהנחייתי משטרת ישראל תעשה הכל כדי למצות את הדין עם המציתים ועם אלה שיסיתו ויביעו תמיכה בהצתות. זהו חלק מטרור היחידים שפועל בהשראת הסתה ברשת. שבת שלום."

2. ביום שבת, 26.11.2016, במהלך ביקורו של השר ארדן ביישוב נווה צוף בעקבות שריפה שפרצה באזור, התבטא השר באופן שיש בו כדי להטיל אופי אנטישמי על גל השריפות שפקד את המדינה ובכך הפך את התקרית לאירוע חבלני על רקע לאומני המכוון כנגד הציבור היהודי. מיותר לציין כי הטלת אופי לאומני ואנטישמי למאורעות, יהיו אשר יהיו, יש בה משום הפניית אצבע מאשימה כוללנית כלפי הציבור הערבי. כלשונו של השר:

"צריך להבין כי זהו עידן חדש של טרור מנצל הזדמנויות. קשה לתאר את ממדי ההרס והחורבן. קשה לנשום כאן. מזעזע לחשוב על אותם חיות אדם שרצו לשרוף יישוב על יושביו. איזו שנאה לעם היהודי ומדינת ישראל. זה טרור הצתות שמבוסס על שנאה והסתה ואין הבדל בין דקירות ודריסות לטרור הזה."

3. ביום 25.11.2016, בראיון של השר ארדן בחדשות ערוץ 2, חזר השר ארדן והכריז כי השריפות נגרמו כתוצאה מהצתות על רקע לאומי ועל כן הדבר מחייב הטלת עונשים חמורים כגון הריסת בתי האשמים בהצתות ושליטת אזרחותם, כך:

"הטרור שאנחנו מתמודדים אתו הוא טרור מסוג חדש כפי שחוינו בירושלים [...] ההשראה ברשת, השנאה, ההסתה שגורמת לדקור ולדרוס. כיוון שזה אותו סוג של טרור ועולים בצדק רעיונות כמו שליטת אזרחות, שצריך לבדוק את ההיתכנות שלהם, יש לנו גם כלים כמו הריסת בתים, שהוכחו. אם ניתן להרוס בית מחבל שדקר או ירה, צריך גם להרוס בית של מצית, שהודה בחקירה שהוא עשה את זה על בסיס לאומני או שיש הוכחות כאלו".

4. וכן, ביום 4.12.2016 פירסם השר ארדן בדף הפייסבוק שלו פוסט המכיל מסר בעל אופי גזעני מובהק כנגד אזרחים ערבים, לפיו האחריות על גל השריפות מוטלת על אזרחים ערבים, וזאת בשל השתייכותם הלאומית. כך כתב השר כי:

" ישראל חוותה טרור הצתות ואני לא אתן לאף אחד לטאטא את העובדה הזו מתחת לשטיח. בעיה בהצתה: למה זה נראה מופרך שערבים מנסים לפגוע ביהודים?"

==ראה קישור לדף הפייסבוק:

<https://www.facebook.com/gilad.erdan/photos/a.225201850853267.56972.207139259326193/1404746919565415/?type=3&theater>

5. יודגש, כי הצהרותיו של השר ארדן בכל הנוגע לאחריותו של הציבור הערבי בגין גל השריפות שפקד את המדינה ניתנו ללא כל בסיס עובדתי וראייתי ונשענו אך ורק על הנחתו הגזענית של השר ארדן הרואה בציבור הערבי בכללותו כחשוד מיידי המהווה איום על ביטחון המדינה ושלום הציבור.

מבצע הריסת הכפר אום אל חיראן

6. ביום 18.01.2017, במהלך מבצע משטרתי להריסת בתי הכפר הבדואי אום אל חיראן, פרצו עימותים בין כוחות המשטרה שהגיעו למקום כדי לאבטח הריסת בתים, לבין תושבי הכפר ופעילים אחרים שנכחו במקום. במהלך העימותים נהרג האזרח יעקוב אבו אלקיעאן והשוטר ארז לוי, וכן נפגע בראשו ובגבו יו"ר הרשימה המשותפת, איימן עודה, כתוצאה מירי כדורי גומי לעברו. בסמוך לאירוע פרסמה המשטרה הודעה לפיה המנוח יעקוב אבו אלקיעאן נורה ונהרג בידי כוחות המשטרה לאחר שהוא נסע ברכבו לכיוון השוטרים במטרה לבצע פיגוע דריסה. אולם, כפי שעלה מעדויות של עדי ראייה שנכחו במקום וכן מסרטון שהופץ לאחר האירוע, התברר כי אף הטענה כי

המנוח האיץ בכוונה לפגוע בשוטרים אינה מדויקת, וכן דורשת חקירה לצורך בירור נסיבות התקרית.

7. אולם, שעות ספורות לאחר התקרית באום אל חיראן, ובטרם שנערך כל תחקיר משטרתי לצורך בירור נסיבות התקרית, יצא השר ארדן בהכרזה כי התקרית האלימה באום אל חיראן הינה פיגוע טרור על רקע לאומני, וכי הנהג שנהרג הוא מחבל עם זיקה לדאע"ש. כך, פירסם השר ארדן ציוץ בחשבון הטוויטר (Twitter) שלו כלהלן:

"להבהרת הסרטון (כי הרי גם עכשיו יהיו מי שייקחו את צד המחבל): הרכב נסע לכיוון

השוטרים, קראו לו לעצור וכאשר המש"ך- ירו באוויר וכדי לעצור הרכב."

ובהמשך הוסיף כי:

"המחבל הסיט בחדות את ההגה והאיץ במהירות כדי לדרוס את קבוצת השוטרים"

==ראה קישור לדף:

<https://twitter.com/giladerdan1/status/821706493074538496>

8. השר ארדן לא הסתפק בהאשמת הציבור הערבי בכללותו בתמיכה, סיוע וביצוע פעולות טרור, אלא אף יצא במתקפה כנגד חברי הכנסת הערבים כאשר העלה פוסט בדף הפייסבוק שלו ובו הוא מאשים אותם בתוצאות התקרית האלימה באום אל חיראן, כך כתב השר:

"אני אלך היום לכבד את רס"מ ארז לוי בדרכו האחרונה. ארז נרצח בעת מילוי תפקידו והוא

בן 34 בלבד. יום כואב למשפחתו, לחבריו ולכולנו. אני מבקש לומר דווקא ברגע הזה לאיימן

עודה וליתר חברי הרשימה המשותפת שהגיעו להלהיט את הרוחות הבוקר: הדם הזה גם על

ידכם. זו אמירה חמורה, אני יודע. אבל לא חמורה כמו מעשיכם ביום הזה, אתם חרפה

למדינת ישראל."

==ראה קישור לדף הפייסבוק:

<https://www.facebook.com/gilad.erdan/photos/a.225201850853267.56972.2071392>

[59326193/1490023534371086/?type=3&theater](https://www.facebook.com/gilad.erdan/photos/a.225201850853267.56972.2071392)

9. מאוחר יותר, ביום 19.01.2017 אמר השר ארדן לנאום בטקס חנוכת טייסת הכיבוי המשטרתי במנחת מגידו ביחס לחברי הכנסת הערבים, כי:

"תחושה שלי היא שההנהגה של ערביי ישראל, ובעיקר חברי הכנסת, מנסה להעביר כאן

מסר שהם יפעלו באלימות כדי להתנגד לרשויות החוק בביצוע צווים והחלטות שיפוטיות.

המסר הזה הוא מסר רע מאוד."

== קישור לכתבה: <http://www.haaretz.co.il/news/politics/1.3405737>

10. יודגש, כי התבטאויותיו של השר ארדן, במיוחד על רקע המציאות הבטחונית והפוליטית השוררת בעת האחרונה, הינן בעלות השלכות חברתיות הרסניות ומסוכנות ביותר. דבריו החוזרים ונשנים של השר מצביעים על מגמה של סטיגמטיזציה של הציבור הערבי במדינה, על ידי תיוגו כקבוצת סיכון והאשמתו באופן שרירותי וכוללני, חסר כל בסיס ראייתי, בגין אסונות שונים שפקדו את המדינה. מיותר כאן לציין כי הייחוס הרשמי של חשד מוגבר כלפי כלל האזרחים הערבים במדינה

משפיע על עמדת הציבור הישראלי במדינה ומחזק את התופעות של דעות קדומות שליליות כלפי המגזר הערבי הנובעות בין היתר מהקישור בין מאבקי הציבור הערבי לבין פעולות טרור ופעילות חבלנית. הדה לגיטימציה שארדן מייחס לציבור הערבי עלולה להתפרש כתמיכה וכגיבוי מצד המדינה לגזענות, להסתה ולפגיעה בבני המיעוט הערבי, וכמתן הכשר להמשך אפלייתם והדרתם.

11. הנה כי כן, התבטאויותיו של ארדן מקבלים משנה חומרה נוכח מעמדו כשר לביטחון פנים אשר מופקד על השמירה על הביטחון האישי והקהילתי של האזרחים והתושבים במדינה, ואחראי על משטרת ישראל. כך, דבריו של ארדן הם בעלי השפעה מכרעת על האופן שבו המשטרה רואה את הציבור הערבי, ועל מידת נכונותם לפנות לשימוש באמצעים פסולים לצורך מילוי משימותיה מול האזרחים הערבים, כגון מדיניות האצבע הקלה על ההדק שהמשטרה אימצה כחלק מתפיסתה את הציבור הערבי כאויב. תופעה זו של לגיטימציה ציבורית להסתה גזענית זכתה להתייחסות בדו"ח "וועדת אור", אשר במסגרתו הוטחה ביקורת כנגד השתיקה וחוסר המעש לנוכח התייחסויותיהם והתבטאויותיהם הגזעניות של אנשי ציבור, אשר נתפסו על ידי הוועדה כמתן גיבוי לגזענות ולהסתה כנד בני המיעוט הערבי, כך נאמר כי:

"בשנות התשעים רבו התייחסויות והתבטאויות פומביות בפורומים שונים, המבטאות יחס סטריאוטיפי שלילי, ואף גזעני, כלפי ערבים. בתקופה זו נעשו התייחסויות כאלה רווחות יותר ונחזו כלגיטימיות יותר. אמירות גזעניות חמורות נשמעו גם מצד אישי ציבור."

(וועדת החקירה הממלכתית לבירור ההתנגשויות בין כוחות הביטחון לבין אזרחים ישראלים באוקטובר 2000, שער ראשון, פרק א', סעיף 66)

12. סעיף 144ב (א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") קובע כי המפרסם דבר מתוך מטרה להסית לגזענות, דינו מאסר חמש שנים. כל פרסום המהווה רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עוינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור או חלקים ממנו והכל של צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי-אתני, הנו פרסום גזעני.

13. דבריו של השר ארדן המצביעים על כך שהציבור הערבי הוא החשוד המידי בפעילות טרור שמהווה איום ממשי למדינה ותושביה, עונים על הגדרת הפרסום הגזעני בהתאם לסעיף 144ב(א) לחוק העונשין. כמו גם, ריבוי אמירותיו והקשרן מוכיחים כי מטרתו הנה להסית לגזענות, ועל כן אף היסוד הנפשי מתקיים בעניין דנן. בע"פ **אלבא** השופט מצא קבע כי שכלול העבירה של הסתה לגזענות אינו מותנה בקיום הסתברות לתוצאה כלשהי וכי יש להטיל איסור פלילי על פרסום הסתה לגזענות גם אם לא הוכחה הסתברות ברמה ודאות גבוהה ביותר שהפרסום אכן יגרום הסתה לגזענות או פגיעה כלשהי בשלום הציבור.

ראה: ע"פ 95/2831 **הרב עידו אלבה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(5), 221, עמ' 266-272.

14. לאור כל האמור לעיל, חומרת הדברים המועלים בדברי השר ארדן והפוטנציאל הטמון בהם להסתה לגזענות, אבקשך להורות על פתיחת חקירה פלילית באופן מידי, זימון השר ארדן לחקירה וכן העמדתו לדין.

בכבוד רב,

נדים שחאדה, עורך-דין